Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 14 СЕНТЯБРЬ, 1985 ШУ. ● № 111 (7146). ● Мах 3 кеп.

КПСС XXVII СЪЕЗДА—ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАМ!

Ухх шера шоай хьалхеча 150 гектарах хІаранг тІара 100 центнер фуалъльха хьажкІаш ила денкар тІаII-цад Урус-Мартановский района «Гойтинский» совхоза Кагерманов Ийсас кулгалдеча бригадо.

Из толаме кхоачашдара агротехнически бокъонаша дІа ма деххара цІенкаштта тІехьхьийтад механизаторашца. Хьажкіаш дина хьийкьий. Ухх деношка уж чуэца йолаергьа цар.

Дикача кхьхьегама совгІатаЩа накъаболх КПСС XXVII съезда Кагерманова бригадера боьхьой.

СУРТА ТІА: бригадо хьалхенчьа хьажкіашца хьожаш да Кагерманов Ийсан ц1 совхоза вокхкагІвола экономист волаш болх беш вола цун воша Хаппашен.

Б. ЕЛИЗАРОВА сурт.

11-гІа декада

Шу чакхдала гарга ме Іорт шоай дерригА пиЩит оарцагІаЩьха кьхьег тІехьхьарча хана «Чечинпромстрой материалы» объединенна чубоагІаЩа номер 2 йсалча Іишлошьхьара материалий комбината коллективо.

Цо ханал хьалха кхоачашъьхьй август бетта задаьн. Планал совгІа махьала йьихкай 20 эзар сома маьха товарни продукци. Нормативно - цІена продукция арахецилга 100 процент кхоачашдьаД. Цу юкъъ кхьхьегама овсарле лакхьеннай планах йоагІачул 1,2 процент. Продукцега дІадолдар хоздарах предприятена духхьал дІабахача бетта хинна пайда 83 эзар сом да.

КПСС XXVII съезда сийна комбинате хьржча йтьех хьалхалаттаШ хьайоагІа Ц. Шалимова, керте латтача бутумчин кьхьат арахецача цІа коллектив. Цул дукха тІехьа да юсаш кхьхьег кирпишн хьаеча Баталов Льачас кулгалдеча кхоолагІча цеерча болллоша.

Цьаьн дешаца аьлча цхьаьйталлагІча пятилетка тІехьхьарча шера деккар таІал хьалха кхоачашдара чурча тарокех биэза пайда эца ГІерташ кхьхьег еррицца пожбинета коллективо.

У. АЗАМАТОВ.

* * *

КПСС XXVII съезда болча къаьхьегама вахте тІехдика хьокхамаш долаш чагхьхьаьхьар дІаяха иттлагІа декада СССР 50 ту дизара цІеранІча химически заводе № 1-чІ Волга цІе техно логоашца. Ухх бетта итт дийнахьа баьчча белхах цар планал ювІ лаьхьал 100 тонн лакха диЩал йолаэтилен.

Из ГІулаьх карагІдьаьнад технологически режим нийсса лелаярхи, бийдал, материалий ювІ бен дІаахьий-тараки, Уьхьаа Мешнев доарХІам болаш дан цІонхьа балха моттиге кхьхьегА йиш йелаш технологий смешни говзалаш хилар а.

Цеха дикагІа бола нах хьоахабеш хилча эгтара хьалхарчарца цІи йоаьхх. И. Абиян, Е. Эльдержанова керте латтача сменай.

Шоай таронашкеи кхоачамашкен хьожа а хьежа цеха технологаша лаьрхІад коммунистий форум хьеллача ханага планал совгІа 8 эзар тонн этилен дакха.

З. АЮБОВ.

* * *

Баьлдаерашн сомн кхеБелга керттера лостам болаш я Гроэнера «Родина» яха совхоз. ЦІенкаштта йоахо ю нига хьийбай продукташ яхаЩа а. Бетташ 100 етт да.

Царна доал деш да КПСС члена Хасиев Султана кулгалдеча бригадера коллективна подрядагІа кхьхьегаш бола болхлой. 14 июль хьатІаотташ кхсанаЩьй пар паччахьалхенна шурех дуЩи доХхара пхьайттаалагІча пятилетка планаш.

— КПСС XXVII съезда дикача совгІатаЩа накъабахара пхе шера планал совгІа 160 тонн шурех 30 тонн дуЩи паччахьалхенна дІадаЩа декар таІал хьалха хьайбаш лелаерашца. Из толаме кхоачашдара хьинар ца кходеш къахьегаш ба, — йоах совхоза директора Советски Союза Турпала Крутов Петр Максимовича.

Ухх шера барХІ бетта хІара кхоабаЧа 1аттагаРа 2377 килограмм шуРа йьихкай ферме. Из дика хьокхам ба, Бригадо лерхІ карара шу чакхдолаш хІара 1аттагаРа йьихкар 3500 килограммага дІахховчаеЧ.

Барт цьоаГІон болаш кхьхьег ферма болхлоЩа. Хьаьта барна юкъе хьаьстта белгалбаьннаб доарЩаш Ордена Знака Темешева Хаджи, скотник Мурзаева Бахо, доаьнъар хьатІаяхьхьаш вела шофер Яхиев Руслан.

С. СУРХОЕВ.

КПСС ЦК Политбюро

АрТІанарча заседане КПСС ЦК Политбюро бийцар Тюменски областе вахарах, цІа йьча партийнО - боахама антива совещанех, къахьегамхошца хьожаЩа вІашагІкхетарех беседех новЬЬоста М. С. Горбачева баьхоам.

Заседане белгалдаьхачох, уж мероприятеш боккхача лоарХІаме я парте экономически политика. КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решеннеш чаккъхьара, МалХбузен - СибарегІен мехкдаьттагазовн комплекс — мехка кертера доагора-энергетически баьа дІахо дегІайоаьаелга Іалашдара. Белгалдаьа региона производительни нисаш дІахо дегІаькхьулара, мехкдаьттан газовни промыслашкара гІулаьхкаш тоаьара. Илмаи-техически прогресс «снЬьЬра, капитальни ГІирсаш хьалдела эргадаьккха тоаьара, буув дettачех кхьчен оборудоване технически боарам, цІоаГІаЩа тоаьра даьхьера министерствайн ведомствайн, моттигерча партийнн, советски, боахама, общественни организацей денхарашц. Къаьстта уйла ТІаЩхийтай къахьегамхошта хиланза дарДоаца социально - бытовой хьалаш вІашТІехьдахара, чуІа ЦІепошц, культурно-бытовой гІулаьхкаша лаьрхІа объекташ хьалъара денхараш тешшамех кхоачашдара, торговлеи гІулаьхкаш ду сферен тоаьара.

Политбюро хьежай СССР Кхачан программа кхоачашъяра юрта боахамеи агропромышленни комплекса кхьча доаькъошнен Илмаи-техически прогресс сихьара дешашта г. Целиноградеа КПСС ЦК-ас ньча совещане итогашка. ТІаийцача соцам тІа белгалдовлиЧа, совещане отталаь дехкарашц толаме кхоачашдар аграрни политика практически чаккъьккхара, бІаРччаЧа мехка социально - экономически деккарашц толамегІа кхоачашдара боккхача лоарХІаме хилар. Белгалдаьккхад, аграрни секторе хьаьча производственно - экономически потенциало боахам лелабара интенсивни методаш шерра юкъеъхьхьара, цу ларда тІа бахача наха продовольственни промышленноста бийдали духхарІа хилаЧ.

Политбюрос хьажа а хьежа, кьоабалъьнй новкъост М. С. Горбачев, Монгольски халкъа - революционни парте ЦК Генеральни секретараца, МНР Сийлахь-Боккхача халкъа хурала Президиумца Председателца Ж. Батмунхаца балха вІашагІкхетарца итогаш. СССР-ан МНР-енен юкъе цхьана леладу экономически Іилман-техническни гІулаьхкаш 2000-ча шерара кхаччалца дегІаьхувлара Москве кулгаш а ялдаь ЯІаьхьчаа хана оттаьлча программо керда тароншц хьаелла шиН мехка юкъерча традиционни халкъбоахама бувзаЩий эффективность лакхъара. Белгалдаьккхад, вежаршца доттагІал долеен дагардараш вІашн дизза кхтадечен хьале хиннача вІашагІкхетаро Советски Союзан МНР-енен юкъера гІулаьхкаш дІахо чІоагІдара, политически экономически вахара тайп-тайпарча сферашка, машарн дуЩен халкъашта юкъера кхерамлен чІоагІъяра тІаерашца арахьара политика лерраГІа чакхйоахача цар цхьана леладу гІулаьхкаш ЧоаргдараГІо дергхинар.

Кьоабалъьнй - новкъост М. С. Горбачев Французски компартеГІ Генеральни секретараца Ж. Маршеца вІашагІкхетара итогаш. Рьаьа хинна белгалдаьккхад, советскни французски коммунисташ денал дола доттагІийн сотратникаш санна империализмиЧен цо тІехь - тІехьа сихдеш терааш хьадараш дуХьала, белгалда аьлча, «седнькашкарча тІемий» кхерамеча планашта дуХьалг, халкъий машрет кхерамлеЧен тІехьа, цоаьла латташ хилар, Белгалдаьккхад, Советски Союзан Францеен юкъе, шинна а мехка халкъашта юкъе цхьаьна леладу гІулаьхкаш чІоагІдараи дегІаькъувлараГ КПСС-ен ФКП-ен Политбюро цхьатарра хилар боккхача лоарХІаме долга.

Политбюро заседане хьежаб новкъост В. И. Воротников мехк лаьтта советски партийно - паччахьалкхен делегаци Вьетнам шиЙ мукъаГІа хилар хьажкайадаь 40 шу дизар дезлеча яхара итогашца а хІаьта ишттА мехка чурчеи арахьарчеи политика цхьадолча кхьча дешшина а.

СОВЕТСКИ МЕХКА ГІОЛЛА

⊙ ОМСК. Гуйраи ялаташ дІадийна дьаьнна; Омска области боахамаш. Лаьттай хьоаналга хьежка тайсай кхашка удобреешн. Рожен кинни эргара дикадІола районрованин сортий фу дІадийнад 150 эзар гектара тІа. Ялаташ кхедераша къаьстта уйла тІайохийт «чуЧлан» яхача, лакха хьувкъаш дуча сортах дола рожь кхедара.

⊙ ЗАПОРОЖЬЕ. Практикада тохкам бен я области боахамашца юкъйоалаь ренараш кхедара индустриальни метод. Массе метте цхьатарра из культура чуэца болаДийнад механизаторашц. Даьлта доаккха га, элеваторашц юкъе а хоташ, хьадоаккхаше а дІахкухь чакхдоахачча предприятенна. Республике эгтара дукхагІа гІаьрашц кхедерех болча области даьлта леладераша ухх шера паччахьалхенга йохка лерхІ 250 эзар тонн бийдал.

⊙ САРАНСК. Дежкен бийсаннен цахаддаш свеклай кхашкара хьувкъам ЭВМ новкъостагла оттаьлча графикегІа хьаулаьлга вІашТІехьдьаьккхад Мордове автотранспортни предприятешца. Масала, Ичалковски РАПО йиЩа механизаци яра дарда тІа юкъейоалаьнй сквозной поточно - перевалочни балха метод. Машинашца ду уххаша силосага йода шекара свеклай бух хьаьхара, свеклаш хьаьаьхара, цІенъяра, гІаьоаттара балхаш. Чуйийача дийнахьа дІакхуьчь свеклаш заготовительни пункташка. Из опыт дІаийнай кьоча агропромышленнем объединешца а.

⊙ КУРГАН. Ялатийна лаьрХІа хьажкіаш сихагІа чуэца Кургански области Сафонуевски района даьлтташ леладераша ЯІаьхьчаеЧ даьа юртий говзаЧчаша. Рационализаторашца шоаш кийчьаьй «Вихрь» яха ТІехьатаькъ комбайнаш шоаш леладергІолаш. Къаьхьгама овсарле ша бахьан долаш чІоагІа лакхьеннай механизаторий. Кьоча балхашта мукъаннийй чархаш йола тракторашц. ХІанз областа хьажкіийн кхашка болх бен я шоаш дела біаь гарга «Вихрь».

⊙ ВИЛЬНЮС. Чуэца йолаяьнча хьалхарча деннокке а денз балхий лакха темпаш ІалашдІаьлгІ Литвай кооратолаш лелераша. Из да боахамий машинин парка дукхха комбайнаш ІІаьхкар. Ухх шера даьхьашта комплексно - механизирова н н и хьасапе чуэцаргбв ДІаийнйа-за гарга дукхагІа. Къаьстта даькъьх ши даьха гарга долча льатташкара хьувкъам — ІІадаахча шерарчул шоаэа гарга дукхагІа. Къаьстта уйла ТІайохийт хьувкъам да бобітара, Коартолаш, массаза а ахар мо, дуХьхал кхаІ тІа латтача хорж, хІаьта фуна даьрхІаГІарш контейнерашн а екхе, Іа даккхийта ДІаоттаергйочча метте дІаЙохьийт.

⊙ ФРУНЗЕ. Ялатийна даьрхІача хьажкіий хьувкъам ланха хилийтар дуХьа кхьовсам доаттабу Чуйски атагІара — из культура хьеча керттерча зонера — томартІехь хьажкіаш чуэца болабенача Киргизе даьтташ леладераша. Хьажкіаш ДІаовш дола кхаш соаткка хинначарца нийсдича дИьлаГІа даьха совгІа дуХьагІа хиннад республике. Балха ланха темпаш ІалашЬе новкъостал ду йоаькъийча уборочно - транспортни комплексашна техникаХ пайда дІакаГІа эцаро.

(ТАСС корр.).

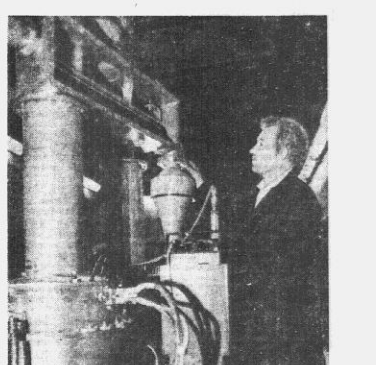

Хьалхалаттарий опытагІа

ДІадахача шера 600 гектара тІа хьалхьхеЬ коартолаш чуийца ца йоахаш ноябрь беттара дІаЙохочийр Григородни районо хьалхалаттача боахамий опыт Іомаеш хиннав партийо секретарь. Из шоай балха юкъейоалаяра доаш партийоро заседане дийцад.

Хьаьта цо кхьаьстта белгалдаьккхад КПСС ЦК-ан СССР Министрийн Советон 1982 шера 24 мае тІаЙийача соцамо могадева таІпара, даьча балхашка хьежка, цигарча боахамашца алапена меттеп наха натуроплата ІІарХІа коартолаш телдарх цар кхьхьегамцара бесам совбоаккхаш хилар. Лоаьалхой опыт шоай балха юкъе йоалае а пах пайда эца а могайдаьд совхоза коммунисташа. ЧІоагІа раьаз хиннад цу гІулаька болхлой а.

— Энажнкьонгий - Юрта а гонаьхьа ухкача кхьчІа а юрташкара 200 совгІа саг ва хІанз совхоза кхьь бригаде хьалоарцаю коартолаш гулъеш. Царна юкъе ба цеповераш, цІенноанй, цар дезалаш. Царех хІаранг дийнаьца 800 — 1000 килограмм коартолаш ІІаЙотт грузовикка.

— Йоах Точиев Хьажбікнара.

— 25 сентябрь хьатІаяхьчачлехьа ергица коартолаш хьаЙьха ярцьа совхоз.

Туш да совхоза партбюро инициативно коартолаш сихагІа хьаьяьха -яхара доккха ковкъостал делга. Цул совгІа аьттуь боал мукъаьдайначча кхиннга шоай ханнаьха обработка е а цар тІа ухх гурана хьалха керда культурашц ДІае а.

...Тхо долх Шолжа дехьа уллача Евлоев Хьажбікнара гулгалдеча мехотрида кхай тІа. Болх бесш яЛх копалца я. Ух делаю совхоза дикагІоолча механизаторашца Угурчиев Іамархан, Аушев Юнсина, Шапхоев Ихььаьх, кхьбраш. Цар хьа мел хоарщаю коартолаш хьалхьаьеш 114 саг воалл кхай тІа. Цхьаьннеа тІехьа шоллагІьйр а йаьа Іаьрхіа коартолаш телдарх. Царех ётта яьшпарш Евлоева накладиеш а ядаеш теральни хьатта дІаух. Хьинар йійдена хьажкіаш Гагиева Любас, Евлоева Іайнас, Угурчева Хьавас, кхьбраша кулгалдеча звеньоша.

Цьаьбаьнда, безаме бан мехотрида начальник а цигА хьажкіаш боахка механизаторашца а. Ухх шера эсала хьинкьай пар коартолаш. Гентара тІара 100 центнер иСоачаш а яьхчаш, планагІа йаьеш хьажкіаш Гагиева Любас, Евлоева Іайнас, Угурчева Хьавас, кхьбраша кулгалдеча звеньоша.

Цьаьбаьнда, безаме бан мехотрида начальник а цигА хьажкіаш боахка механизаторашца а. Ухх шера эсала хьинкьай пар коартолаш. Гентара тІара 100 центнер иСоачаш а яьхчаш, планагІа йаьеш хьажкіаш 115 центнер йолаш.

— ДІадийнача фуга хьежжа хІара хьалхлаг ерашц. — йоах Евлоева. — Боккъаллар аьлча, Іае мегарийолаш яьар тхона сина коартолаш. ЗІамигеш эсалеш яде а хьы де ХІама а доацаш ДІа ца йийца-даланзар тхо. Уж а бригада деррига льатта ДІае тоьаьар. Тіехьара Белгородски областера ниЦа енарашц 48 гектара тІа Майийна а Іаланзар июнь бетта хьалхарча деношка мара...

— Совхоза агрономически сурвойас боккха тІийна болх баьа шоай хаттаьхьа ДІае мегарийола коартолаш Іалашц иа сиг, — аьлар Евлоева ньар бакъдеп партбюро секретарь. — Кьобаеслен ХІирийчен Григородни района боахамашкара ийца ена коартолаш я совхоза воах ниЦа бригаде ДІайийнарашц. Уж дикагІа хьийскьаь.

— Цу бригаданца совхозна коартолаш дІайийнаьр оаха итт гектара тІа. Царех ХІаранг ДІаЙна 150 центнер йьихкай. Дикача фуга тхо Іалашдаьдаларе нозал коартолаш боахарГьар оаха ХІара гентара ТІара. — хала а хе тоьн ДІаЙо хуьш мехотрида начальника.

Бакъьлув из. Дикача фух йола коартолаш ДІхара соьхоза спецпІалисташ хьалхе а сарцагІбьаьнабаларе Евлоев Хьажбікнара мехотрида ухх шера яьхьа коартолаш хургьар.

— Сийбенна шоай кхаьнаьна коартолаш хьаЙоахаш боахк воах шин бригадера болхлой а. Совхоза спеціалисташ яхахоч, цигА ХІара гехтара ТІара 150 центнер йоаьхх. Итт-шийтта дийнаьха ДІаЙо ДІаЙо ТІаЙо ДІаЙо ТІаЙо ДІаЙо Т

КПСС XXVII съезд хакъадолхаш

ТОЛАМЕ ЧАКЪЯККХА ПЯТИЛЕТКА!

Социалистически яхьа оагІув

ИТОГАША ХЬАХЬОКХ

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Республика производственни коллективашца тІаГІерт-та къаьлет 1985 шерен бІаРчуча пятилеткан планаш социалистически екхараш цхоачашдара.

Чекхдоах экономика интенсификацин, Іилманен техниканен карагІадьнарех шерра пайда эцарен наькъа тІа яккхара тІадерзадаь тІеГІалкхаш,

Іилман - техникеи прогресс сиХъяра, парте экономически стратеги чакъЛякхара беча балха поарХІаме ятаІ я КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенеш.

Хіара производственни коллективе тІехь - тІехьа шерагІа ярх парте XXVII съезда еш йоІа кейчо.

1985 шуи бІарчча пятилеткен толаме чакъЛякхарехь доккхий тІулакхаш тІехьаьгаьмен производственни дисциплинна чІоагІьара, организованности порядокн лакъЛяра. тІулакхаьнара хІаРане шиЙ моттиперга бехтоЛкхам лаккбара, хіара производственни участкерча дерригача кхоачамех биззаГІа пайда эцара.

Нохч - ГІалгІайчен къьгаьмкоша дукха хь йоацш белгалдаьккхар, дерригача советски халхо а саиЛа, сийлахьа ди — стахановски болама 50 шу дизар. Стахановиий традицеи еба а еш, республикерча дукккача производственни коллективаша БарХІ бетта программа толаме кхоачашъьлй кертерча хьокхамашта, дизза даГьа лоацш 1985 шерен бІарчуча пятилеткан план хаиал хьалха кхоачашъьчІ.

Продукци махьада яккхара объема барХІ бетта планДикка тІехкхоа ч а ш ъ л ь й «Программатикна» яхьа НПО опытни заводо, «Оргтехника» яхьа производственни объединене, «Союзавтоматстром» яхьа опытно-экспериментальни заводо, «Автоспецоборудование» яхьа опытно - экспериментальни заводо, Нохч-ГІалгІай химзаводо, кЛычар.

Белгалдаькха доагІа цар а кхьча предприятей а коллективаша бІебнера болх бе-шиЙ ташта БарХІ бетта яхьх хьалха латтаьш хилар.

БарХІ бетта плане толаме кхоачашъьлй республика мехьдаттахоша а, платнаі совгІа ЛыккхаЙ цар 46 эзар тонн мехьдаттен 47 миллион кубометр газ.

ПланагІа лаьрхІаьча тайпара электроэнерги, электропідстанцеш, низковольтни аппаратура, цементпровочни агрегаташ, электрофотографически аппаратура арахецнІа, хьу, ту даьхье ГІирсашца Йодар а, кхачаи промышленности цхьайолча продукташ тІаьэнилга Іалашдаьд.

Беттагара бутт, шерагара шу массаца доал дукхагІа арахец продукци дукхкача коллективаша, хІаьта из цар ВІаштІехьдоаг совнагІа капиталаьн вложенеш дІа а а ухийташ чурча кхоачамех пайда эцара чотах.

1985 шера дІабахьача БарХІ бетта дукхагІа арахийцай продукци, дІадаьхьа шера цу ханна хийцачунца нийсйача, чуз заводаца: «Красный молот» — 10 процент, «Программатикна» НПО опытни — 22 процент, Гудермесски мединструментий — 7 процент, Карабулакски химический реагентий — 13 процент, «Автоспецоборудование» яхьа опытно - экспериментальни заводо — 39 процент; маьхх еча заводаца: № 3 йоІчо — 7 процент, № 5 йоІчо — 25 процент.

Дикача хІамашца цхьана дукккача производственни коллективашца тІа тоьхьаІ доккхий кхоачамбоаьрашца а да, планови заданеш кхоачашъьра тІехьайнсай, арахецна продукци алсамйоалаш а цуо дикаЛ тоьлуш а яь.

Уйх шера БарХІ бетта тоьаЛ дукха продукци тІайнсай производственни коллективашца: «Грозненфеоргсинтез» яхьа объединене, «Пищемаш», цементни заводий, швейни производственни объединене, ремонтно-механически предприятий, «Чеченингушвейпрома, «Чеченингушвейпрома, «Чеченингушвейпрома» яхьа объединене, минеральни хий доаккхача Серноводски заводи, художественни промыслий предприятий, «Іилмашпромстройматериалаш» производственни объединеней.

Цу юкъа халхъа боахама дІаеннаеш мехьдаттА аппаратура, механизированни инструмент, тракторни прицепаш, насосаш, херх хьехьа яьккха хьу, фанера, мебель, кирпичкаш, вІашагІьхьа аьшнабетонни конструкцийаш, ремонтни рукцеш доакъошн, цемент.

ВІаштІехьа дарХІа йиш йолаш хІама даг халхъа эша товараш арахецара тІехьадисар. Дукккача коллективашкі кулгалхошен специальни стаціеи лерттІа йоакхо яц эшшача тайпара дика а доаЛаш уж товараш арахецарах торговлена лоаттадараи. Цу тІулакхца цІенхашта бехк баккха боагІа швейни производственни объединенех, Грозненеи кога ГІирсий фабрикаех, «Чеченингушконсервпром» яхьа производственни объединенех, республикерча производственни объединенех.

Производственни швейни объединене халхъа эша товараш арахецара план 98.2 процент мара кхоачашъьЛЛ, рознични махьашца диллача хІа ка луш йиса тийна хІа маш 576 эзар сома маьха я. Доккха декхар тІаДисад кога ГІирсий 114 эзар пара дІа ца луш Іийнача Грозненеи кога ГІирсий фабрикана, «Чечингконсервпром» яхьа объединене консервни заводаца дІаеннаеш консервай 2.6 миллион условни банка, потребсоюза предприятеца хьаденнадаг 500 эзар сомгІ. ча сома маьха халхъа эша товараш.

Белгалдаькха доагІа цар а кхьча предприятей а коллективаша БарХІ бетта яхьх хьалха латтаьш хилар.

БарХІ бетта плане толаме кхоачашъьлй республика мехьдаттахоша а, платнаі совгІа ЛыккхаЙ цар 46 эзар тонн мехьдаттен 47 миллион кубометр газ.

ПланагІа лаьрхІаьча тайпара электроэнерги, электропідстанцеш, низковольтни аппаратура, цементпровочни агрегаташ, электрофотографически аппаратура арахецнІа, хьу, ту даьхье ГІирсашца Йодар а, кхачаи промышленности цхьайолча продукташ тІаьэнилга Іалашдаьд.

Беттагара бутт, шерагара шу массаца доал дукхагІа арахец продукци дукхкача коллективаша, хІаьта из цар ВІаштІехьдоаг совнагІа капиталаьн вложенеш дІа а а ухийташ чурча кхоачамех пайда эцара чотах.

1985 шера дІабахьача БарХІ бетта дукхагІа арахийцай продукци, дІадаьхьа шера цу ханна хийцачунца нийсйача, чуз заводаца: «Красный молот» — 10 процент, «Программатикна» НПО опытни — 22 процент, Гудермесски мединструментий — 7 процент, Карабулакски химический реагентий — 13 процент, «Автоспецоборудование» яхьа опытно - экспериментальни заводо — 39 процент; маьхх еча заводаца: № 3 йоІчо — 7 процент, № 5 йоІчо — 25 процент.

Дикача хІамашца цхьана дукккача производственни коллективашца тІа тоьхьаІ доккхий кхоачамбоаьрашца а да, планови заданеш кхоачашъьра тІехьайнсай, арахецна продукци алсамйоалаш а цуо дикаЛ тоьлуш а яь.

Уйх шера БарХІ бетта тоьаЛ дукха продукци тІайнсай производственни коллективашца: «Грозненфеоргсинтез» яхьа объединене, «Пищемаш», цементни заводий, швейни производственни объединене, «Чеченингушвейпрома, «Чеченингушвейпрома, «Чеченингушвейпрома» яхьа объединене, минеральни хий доаккхача Серноводски заводи, художественни промыслий предприятий, «Іилмашпромстройматериалаш» производственни объединеней.

Цу юкъа халхъа боахама дІаеннаеш мехьдаттА аппаратура, механизированни инструмент, тракторни прицепаш, насосаш, херх хьехьа яьккха хьу, фанера, мебель, кирпичкаш, вІашагІьхьа аьшнабетонни конструкцийаш, ремонтни рукцеш доакъошн, цемент.

ВІаштІехьа дарХІа йиш йолаш хІама даг халхъа эша товараш арахецара тІехьадисар. Дукккача коллективашкі кулгалхошен специальни стаціеи лерттІа йоакхо яц эшшача тайпара дика а доаЛаш уж товараш арахецарах торговлена лоаттадараи. Цу тІулакхца цІенхашта бехк баккха боагІа швейни производственни объединенех, Грозненеи кога ГІирсий фабрикаех, «Чеченингушконсервпром» яхьа производственни объединенех, республикерча производственни объединенех.

**Производственни швейни объединене халхъа эша товараш арахецара план 98.2 процент мара кхоачашъьлй

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА

ЛОАМАШКА — АСФАЛЬТА НАБХЬАШ

Дагестанав т о д о р е хьалха латтарех я. Советски района наькъашка хьадун уж тодун управлени. 11 пятилетка шерашка цо беча балха боарам 1,5-зза лаькбеннаб. Наькъаш дехнараша 11 тІий тиллад лоамашка. 80 процент балхаш боахама расчета хьисапе деш да.

Ала дезаш да, ужх пхе шера тІаийца планш хаьал хьалха, 22 августе кхоачашъяьлта. Из шоай толам болкхлоца хетабир стахановски болама 30 шу дизара.

Ужх деношка Советски районе болх бе йолеаннай асфальт беш йола завод. Цу юкъа цо кийчбаІ 75 тонн асфальт. Цу дийнаьхьа я 80 метр ниКъ а биллад цох. Згтара лоарХіаме дар да асфальт лоамашка кхачар. Дагестане эшаш да дика наькъаш.

«Дагестанская правда».

◆

ДИКА ХОАМ

ЧІоагІа дика хоам бера Польшера вай республике. Боккхача толамца чанхьалар уххаза «Искусство» яхача халхара ансамбл концерташ.

ХІирий ансамблъ Закопане хиннача лоамарой фольклорни фестивале дахьа лоацаш яр.

Шиъ приз лаькхар вай артисташа. Кавказ де дахача кьамий хьахараш геттара дика оттадарах царна елар «лото чупата». Чупата оал лоамарочо ледаеча дагара хьисапе йолча Іасах. Фестивале бакъкачар шоаш белгалдоаккхар приз йоагІа хьахар.

Дукхъача коллективаша дакъа лаьцача Закопане хиннача фестивале яр Советски Союза, Болгарс, Чехословакс, Югославе хьахара ансамблаш.

Лоамарой иллеш, хьахараш дезаделар полякашта.

«Социалистическая Осетия».

◆

СОМИЙ БЕШАМАШ ЛОВЦА КНИЖКА

Лоамий боснеан агропромышленни комплекса юкъейоалар Іалаьмате лоарХіаме да 1990 шерага кхачаьчуца йола Кхачан программа кхоачашъеча. Эшаш да из ГІулаьнх Юкъерча Дзе Молдаве Къулбекъарча Карпаташка, Кавказе, РСФСР-е.

Российски Федерацие лоамий боснеан кареразаяр кьаьстта эшаш да Къулбаседа Кавказе.

«Лоамий боснашка сомий бешамаш леларяр» яхача шиъ книжка тІа цу лоарХіаменча ГІулаьнхех шийна хетар дуккх проФессора П. Г. Лучкова.

Нохч - ГІалгІайне, Хіирашкахьа, Черсий-Балкхарой мехка лоамий боснашка йоккхий бешамаш ДаІиоГІаран. наькъех дуккх лоацаш. Дукхъача шерашка гуттлъх опыт я из.

Гаьнаш мишта йоГІа еза, царна юкъе мел доазув дита деза. Іаьнаш, кхоран, хьаьшш малагІа хила беза белгалдоаьнх цу тІа.

Лоамий боснашка бешамаш леларр бокъха пайда лургоблаш ГІулаьнх да. Дена масал да книжка тІа цу хьахъехьа доаладаь. «Кешке» яхача соьхзе сомий бешамаш ледеча 1965 шера ЮкъерЧера лаьрХіача хІара гектара ТІара цу шерашка 84,6 центнер сом чуйнцЬ. ДІадуьш долча лаьттах 4,3 процент мара бешамашта ДІадаХи деце а, хьабаьнна пайда 60 процентгА кхьаьчаб!

Профессора П. Г. Лучкова «Лоамий боснашка сомий бешамаш леларр» яхча книжка чІоагІа паьхьаьрдга Кавказа массайоЧча республикашта. ЛоарХіаме да из колхозий, совхозий нуГалгІоцца, сомий бешамаш ледаеча наха.

«Кабардино-Балкарская правда».

Кхоана-хьун болхлой Ди

ТХОНА КАРАГІДАЬННАР

ДІабахача, барХІ, бетта план хьун промышленноста министерстваца чу мел йоаГІача подразделенеша толаме кхоачашъьлй. Кьаьстта дика кьаьхьийтад Шалински, Малгобески, Назрановски мехлесхозаша. Цу предприятеш йоаГІачул совгІа екхай дуккха продукци. Хьалхалатараша нийсле пІеГтараш я Веденски, Ермоловски мехлесхозаш. ХІаьта леснич-ваьшта юкъе белгалдийнча еза Курчалоевски, Гудермесски, Ассински, Махкетински яраш.

Ужх пІехьаьрча хана кулгаша ду хала балхьш хоуьм кІезнигенна. Дерригча балхех 82 процент дарашта механизаци яьй. Хьун боахамий доаладьа я хьу теда, из арахьа, чакхІоаха техника, механизмаш. Бакъда, хІанз а цхьайолча моттигашка тоьшш яц уж.

ЧІоагІа хьинарн низи эш хьуна доаг деча. Керда таьнаши кІотаргаш дІайоГІаш санна, кьаенна хьу ханнахьа дІаяккхар чІоагІа лоарХіаме да.

Вай хьунашта юкъе нонаГІо я поа хьу. Цо таро лу чІоагІа эшаш йола уйнашта парнет, берашта лаьрХіа ГІаиндгІаш, кубйкнаш, пхьдола наха хоаттаьш дІаяцаш йола товаращ арахецв.

Хьуно сага мел пайда ду дувшлгІа эшаш. Дерригча дІадьуьча а сага унахиІеГо лоарара цо дер доккха хІама да. ХІаьта кхачан продукташ геттара дукха ма лой цо. Цо миха эррозех лоараду лаьтта фо цІенду. Иллмаьрш ца ХІачоХ цхьан гектара пІота хьуно 68 тонн фецара дом дІаоз.

Цхьабакъда, хьуна лерттІа доал ший керда таьнаш дІайоГІа, хьу арахьара нийкъаьш тоаде деза. Цу ГІулаьхха даиен йоаьхо ю мехлесхозий иоллеттаьнаша.

Ер шу доладелча ГІоне 1126 гектар хьу дІаеГІай республике. ХІаьта цхьайттаГІачІна пятилетка 4,5 цера 12 эзарнел совгІа. Хьу чакхІоаккхача юхеюсача от-ходеш дукхагІа пайда оца ГІерт. Цо таро лу предприятей экономически эффект лаькхе. Ишшта дІадахача шерта хьу чакхІоаХача предприятеша ГІаиндгІаш товарни продукци 9 миллионн 385 эзарн сомх маьхха хиннаьле, отходех арахьийнар 60 эзар сома маьха я.

Шей дездеча хана нийса хурдаьнар производстве хьалхе лелеераш белгал ца баьлхача. Царех ба Иборагимов Іаьла — Ермоловски мехлесхозан хьу кхухьача машина водитель, Шалински мехлесхоза леснич, Рукманов Іалихан, Сутиженски мехлесхоза водитель Мельников Алексей, Мамуев Сайд-Эшин — Веденски мехлесхозе трактористе, дукхха кхьбараш.

Тха балха ГІа кІезнга дац кхоачамбоаьрашъ я. Царех керттерар да хьу тедаш юхеІисача отходех боаГІача тайпара пайда ца эцар. Хьу арахьара транспорто лерттІа болх баш. Кхы а да болх ритмийно дІа ца бохийта хІамаш. Масала, дукхагІа терко е еза Іилмаи-техничеш прогресса керагІаьнхьараш балха дукхагІа юкъедаладаре.

Хьу лелераша хьинарг дакъа лоац мехка Кхачан программа кхоачашъеча. Дукхъача боехамашка я хьаьйай ферماش. Цу лаьхьа кьаьстта белгалъьха лов Шалински, Малгобески мехлесхозаш.

Оаха дика кхетадУ карагІдаьнар тоьшш болаш доацилга. Из производственаш интенсификаци яра наьхьа тІа баьнкха хьалхара ГІа маьрта баш. Цудухьа дІаяо йодаьча хана де дезараш дукхха а дукхагІа да. Тахан, хьун болхлой ди дездеча хана, тешшаме але йийш я цхьайттаГІачІна пятилеткан ужх шерен денхарзаш хаьал хьалхе ихочаьнцдаь. ИКСС XXVII съезда оаха совгІаг дергда, аьнна.

А. ВЕЛИЧКО.
Нохч - ГІалгІай АССР хьун боахама министра заместитель.

Грозиерча докомотивни депо дикагІа болча слесарашъ-ремонтникаш хьоахабеш хилча эттара хьалхарчарца цІи йоккх Котов Федор Ивановича.

ПІаьхий балха опыт йолча цо шийна хозр камаьрша дІаЛу керда балха баьхьачарна. ХІара шера 4—5 сага йизза ше хержа профессии кареразае ГІо ду ньхьаьтаена ветерана.

Котова хьаьнаьла кхаьхьам белгалдаьхьаб еиБлен грамоташ, маьхера совгІаташ телараца. Коммунистически кхаьхьегача ударник йоккх Котов Федор Ивановича.

ПІаьхий балха опыт йолча цо шийна хозр камаьрша дІаЛу керда балха баьхьачарна. ХІара шера 4—5 сага йизза ше хержа профессии кареразае ГІо ду ньхьаьтаена ветерана.

Котова хьаьнаьла кхаьхьам белгалдаьхьаб еиБлен грамоташ, маьхера совгІаташ телараца. Коммунистически кхаьхьегача ударник йоккх Котов Федор Ивановича.

СУРТА ТІА: слесарь-инструментальщик Ф. Котов болх бол воаьл.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

№ 17 йола «Агитатора блокнот»

Кепа а теха аралький КІИСС Нохч - ГІалгІай обкома пропагандаца агитацие отдела «Агитатора блокнот» яхача журнала 17-ІІа йола номер. Из хьеллалу «Хьа декхар, агитатор» яхача решарцношни статьяш.

«Хьайбаш леладар — ударни фронт» яхача рубрика кІал аралькъай «Иштта ньхкар хотало» яха «Атаниевий» совхоза партийни комитета секретара В. Хусанова корреспонденци. Нохч-ГІалгІай гІишлоп еча управлене СМУ-0 партоборг члена А. Башкина безаме дуьц «Дешаца а ГІулаьхаца а» аьнна кертайоазув а доаЛяш йолча зарисовка ГІа агитаторах — бригадирах

Спорзоп дехьбаРа

ДІаЛхай Никарагуа баха дукхагІоца кхийна нах дешеш яьдеи ца хоиш хинна ханаш. ХІаьта кьобаРаш бовра. ХІана аьлча, ло вехарах боагІа мах бали хІама дацар цар. Революци льинаЧул тІехьаГІа дукхха а дукхагІа болча нихарагуанцашта йоаьув - дешар Іомадаьд. Хадданна тІагІерташ империалистически агрессси йоллаше а, средствашца пІалла да тоьшш, революционни правительства чІоагІа уйла тІейохийт къмаьн экономика юхи дийнъяра, берийн медицинскин Гирсаш хьаьдара. Лоацлача хана мехка вІашТіехьадьинад бераш довлта чІоагІа кІезнгде, ехкеме дукхха лазарш юхатоха.

СУРТА ТІА: Никарагуа кьонал.

Г. НАДЕЖДИНА сурт. (ТАСС).

Израиль: нах боабергбараш кхебу

«Вайна хьаЛхашка ва из — «идеальни сабра» (Нарарле вьа нугате), из велзи ва хІара реклама ПІайоЛча улга ГІа. ХІара иллюстрЕци ньча газета тІа... Цун юхьа тІа я, интеллектуальни ачаЛиз яра уйла гоаьа йолча, дерригча де могаргда аьнна хетача сага сонтел. ЧІоагІа латт из, ца ихеращи шек воацаци дерригчаЧ дуьнсех ведаш. Геттара тара ва из гитлеровски Германерча эЗмигача сагах...» — израильски цьхьархочо ниЙса аЛнаЧа цу дешаЧта кепатехгар 1967 шера Тель-Авиво ІарбИй мехкашта духьела агрессси йоЛаьлелхьа кІезнига хьалха «ЛамерхаЛ» яхача газета тІа.

Израилерча вьонача сага ата чу уЛлача хана деиз чувоьхи сионизма реакционни уЛлаш. ПІаьхьаЛтеЛ йиЛЛаштеЛ берий бешА тел ІарбИй гоаьна хуургбола кхетам. Жугатий сийлахьа котбаьнараш саннеи хІаьта ІарбИй ихерашн тийца болх болеп моастаГІийЛ саннеи ЧаьогІийца доЛа тайп-тайпара библейски фьаьгаш дувц ларна. Иштта пропаганда ший «сом» а ЛУ. «Юманите» яхача газето доаладу ужх тайпара масал: берий бешара чувеЧча кІаьнно ший дььтеи наьнаеи йоах: «Аз суп юьгрЬ, ІарбИй боабе дика салте хуургболаш».

Сионистеи идеологи йоргжеи я школа а. Деша дахача сиорча ченоьца доЛа жугатий кьам тІех хилаза. эгтара воГІча национализмаи расизмаи идеяш тел кхуШ боагІаШта. ІарбИй лаьтташ хьадоахИнга, кьыча кьаьлех бола нах ца безилга «Низза бокъо» йолаш да ИХа хьЛхам ЛУ ларна. ЖурналистаШца ЛаьмаЛ деш 14 ЛУ даьннача дешарХочо аьтЛр «Тхо а расисташ да... Тхоаех хержа халхъ, библейски хьлиь доарХІ оаха. Тхоаш тоел (жугатий боацаш ІчМ мел болча нахал) дикатІех кьаьнЛал долашагІеи леохІ оаха, цунца ба тха хьспама овда». Цу хуШ воагІачУ денал а ЧьаькЛал а хиннаЬ ГІулаьхх ие долчча беса кхетаде, хІаьта дукха наГІ нахи мехкарийи арабУьЛ школашца сиорча ченоьца ЛаЛда тувлаьбь, мэастаГІаги ВаьЛаи йолаш кхетабь.

Сионистеи идеологи ПІерт ЛаьмаьлеИ кагирхой ирача социально-политически проблемашта юстара лелабе. Кагирхоша леладу эдделах дехаи ЛаьрцЬаьреи ГІулаьнхий черзаа а на деш, керттера терзаш ТІаБохийт цар кьонабаРаш жугатий шозиЛ ниЛЛи экстремизми йоЛаш хьалхеБара. Сионистеи ченоьца, ЛаьмаЛ керда жугатий хила беза ІбаЬперенашкаЧа жугатий геттаГІ тІехьадиеса ГІулаьхаш шоашца доаЛаш. УжхиЛ беш «ДІ ньхьаьтаеи ІІа йолча» жугатий культураи цивилизацен сердеи луш, молаГІа а ЛоаЛа ца ечча, «топ а пеп ца» цхьаьтарга лелаУш, цхьаи дешаи аьлча, «ЛаЛа хержа халхьЬ» боккъонцара кьонгаш а хиннаЬ ца ЛаоТта беза.

Кьонча Лехьешца МилитаризМ хьетам лучА керттера инструментаЛташ юкъе я «Гадна». «НахаЛ» саьна ЛоаЛа сионистеи ЧЕма хьЛсаЛера организашеи. «ГадЛа» («Багирхой корпус») яха организаци ВІашаГІьеЛлай 1948 шера. Цун керттера дехкар да — 14 шерагара 17 шерагА кхачаЛца йола жугатий кагирхой тІеЛа кийчбеЛгеи царна сионистеи ихетам баЛари. «Гадна» яхача организацена шефство лелаю тІемеи дешарен министерстваца. КхуШ боагІаРашта юхьаьшара тІема ЧийчО ю цар дешаЧа е боЛч беча моттигашка. ДиЬ шера цу оргаиизацЬ членаш дььрхІа ІомаБу школашца. ЛагІий нахи мехкарийн топ хьоеса Іомалу ужхаза. ГерАи ТІема текниКеи Іомаю. «ГадЛаЬа» чІоагІа хІара шера 20 эзар гаРтта дешархой чакхбоаЛаи йола дешара базаШи лагерашеи.

«ГадЛа» программах дийна баьлча эсхаре ТІема ГІулаьх де боагІа шовнИЛЛма йоккха «багаж» — йола. хьалхарча приказах сага низ бе а из ве а кийча бола керда салтий.

Кагирхоша милитаристско-национАлистически ихетам балара лаьрхІа я, сионистеи хьехамчаШта хетаЧх, «эскараш израильски конструктивни идеализмаеи юкъера БуьзаМ Іалашбеп» йола. «НахаЛ» («ЬоьсаЧе хьалха Латта кагирхой») яха организаци а. Цу тайпара атта ихетогрЬсаца цІи гІиЛЛарца израильски военщина ГІерт из ергаиоца боккъонца малагІча ГІулаьхх лаьрхІа я кьайЛаЛаХь. Генеральни шТаба ше къьаьстта даьнна лоарХіаеи «стратегически лоарХіаМеча», вешта аьлча, хьалийца районашкарча ТІема хьисаперча поселенешца ЛаниЙсЬаеи я «ЛаЛаЛа» организацеи.

ШийМуГІарашка 5 эзар совгІа кагирхой йола «ЛаЛхала» бІухой счете бІеЛеи яьнеен цхьа ГІулаЙу хиннА Іан Иордан хи Малхбузеьчеи Газа секторе чакхдаьккхА. Сионистеи идеяш тІа ихетам бенна болча кьонача поселенешца доаЛду ІарбИй маьждигаш, лелхийт цІенош, боабу гІунахьдоца нах, ницаГІа ХьаЛоах палестинскин ахархошкара лаьтта. МодЛа ГІа а ТелЬ-Авиво леЛеРеи харцонца дуьхьаЛ вар ІотоЛавара пайда эцаш йола, хьалийца моттигашкарча ТІема ІаьдаЛий ухарни отрад я «НахаЛ». Геранца кІиЙбеЛгеи «молодчиканца» боабу ІарбИй профессоиЛ лидерашА, йоЛаш цар штаб-квартираш, ниЛаш ду законах йолча ЬоьнцаШца ТІехьа ЛаттаЧа ПалестинашТа.

«Шо, израилташ, дог лаьаш хІаа йийш ю шоай молаГІа. Ауна ханА, — аьчаЛ кагирхошца ВЬаьЛЛеи Израила премьер-министр хиннача Менахем Бегина, — но ЛоЛа йийш ю цох ньхьаьтаеи, ишшта оаЛаеи йоаЛ ІарбИй культура йоЛаЛь ДІаЛо ЬхоЛица, цунца метта ший хьаЛтерча воаЙ цивилизацА».

Эскаре чакхдоаЛ кагирхоШ та сионистеи ихетам балар. Садаьхха йиеи йоаЛача базарЛий хьаЛашца, керда БаьхХа ЬаьЛа бІухой тулаБара сионистаШта меЛ ЛуЛа хьаЛаШ доаЛаш да. Израильски эскаре кареразаЛра дуьнеи хьаЛЬашта юкъе шерца цхьаЛа леЛа деча ГІулаьхех. Выставка центральни даькъа «ВЕГА-1». «ВЕГА-2» яхача советски станцеиа ньча Іилмаи экспериментаШта я ХІаьта ишшта 1966 шера цу станцеиа дерриг-массаиахьа чакхйоаккх жугатех боапача ньча низ БаРеи ЬьЛаЛаеи ЬаьЛ. КъонАча сВтаШца йоах, тахан сионизм аЛхха хьЛсаЛ, идеологи е политика хиннА Іац. КертТера даьЛЛа из ГІулаьх чакхдоаккхЛца да.

Израильски воениЩна ІарбИй лаьттаШца чакхьЛьха мародерства, кьЛаЛаЛа, вандализма ЛаЛаШ ЛарХІа ньчА йоккХа цхьа тоН хиннА ІерЬьЛа. Дукхха моттигашА и израильски кьЛачА сатташца, алхха шоашта болча сАГьерДаМа, машаре бахача наха доаЛа герз дийтта. МассаиахьА ДІахоаШ йоккХа резонанс хилар. ЛиЛаТа КъулбЕсЬе хьаЛаЛца латтача эскаршащарча израильски лейтенанта Даниэль Пинтос чІоагІа йийтта а йийтта садиЛца вИЬ ЛиЛаиеи верах. Из ГІулаьх кхьЛеттеЛ ниесеете а дийца доллаиЛехьа. эгтара кІезигаГІа бола бекх мара ца беш дитад.

ЦхьаЛ хиннА белгал ца даьнХача далаш, жугатий кагирхой сАнкетаме сионизма идеяшца деЛаьЛаШ кулаш латтиЛта. Из ихочаЬебеШ бола ІарбаШарца тІом тІехьаЛе йоаЛаШ хилар кхетаде боладеннЬ дукхха Иарина ЬЬоца гранДаШаш, цудухьа тайп-тайпара бАхьаЛаШ а уЬттадеШ эскаре ца САха ГІерт уж, ЬоХхера а ЛаР ЛерХІ «ЬеЛна турпал хуЛаЛ, дийна а воЛиЛ зовза хилар дИкагІа». Эскаре дуВ БаА ца туГаШ ЛийнАча цхьаЛ израильски ЬІаМигАча сВто ЬьинаД: «Эскар эш ЛІаРа паччаЬаЛхЬенна мохк лорбАра — цунна со духьаЛа ваш. ЦхьаЬаЬьда ваЙ эскара приьаз тел оанхарий ГІулаьхаш чИчхаХа. ХІаьта сога дув БаА йоах, гера доаца ньХа ший лаьттаШкара ДІа а лелхАаЬ. Цар ЦІеношА доагаДерда, аьнна...».

Эскаре ца БахарА молларІа а БахьаЛаш лех кагийча нахеи мехкарашеи, мехкара ДІаУх — кьЛча мехкий дешара за веденнЬа деш, «ЛоацЬча хана» гаРтара нах БоДча хьсаЛшаЛІа ух. МоллагІа БаЬьаЛ а дьЬоХа кьЛча мехкашца ДІаБхьаШ ИЬраИЛе юхаБаГІаЛ.

Израильски кагирхошТа юкъе ЬьаЛхуШ доагІа, сионистеи хаРцаЬарча политикА дуХьаЛа доЛа УнахЛеиа ньЛаш. 70 цкрашца студентаШ школашТ ЛистеЬьхарашн ВІашаГІхийтаЛ «Нимрод» (йоЛаш йолча надстройкАна ДУ-ЬьаЛаш кагирхой) яхача организацие. ЮхьаЛаша школашца ЛаРча ДеЛца программашТа КритИка ЬрЦа чакхБоЛар нар БоЛх. ТІаьЛаЛа студентаШ ЛА БаЬЛар ергрАча сионистеи ДеЛаРа системАна. СионистеИ култаЛхой агрессиаеи ньЛаьЛа ДуЛаЛца ДеррАГІа ЬьоЛаеи ЛаЛТеЛца ЛА ЛиЛ — Израиль кагирхой Коммунистически соЛа. Израиль КомПарте хьаЛхЛенца хьиннаРе кьовсАМ ЛоаттаЛбу цо Тель-Авива экспаНсИонистеи политИнАна духьаЛа, гаРга-малхбоаЛера ГІулаьх йийца кьоаСтаЛара тІехьа. ТІехьаЛ ХІаьнА ЛаЛ кагирхой ньЛеХх мехА шерЛуш боаГІача тІема духьаЛарча боЛАМА «ЛаДаньХА ЛИнаеен ЬоЛгАнЛКи бІеХа ГІулаьхаш ЛоЛгАнЛКи» ЛаЛТеЛ — из лозунг дуьккхА кагийча нахеи мехкарийн ваХара программА я хетадь да.

СУРТА ТІА: выставке лаТТа «ВЕГА» яхача советски космически станце копи.

Г. АНИЧКИНАЙ сурт. ТАСС.

ЛИЙРХІАЧУЛ ТІЕХДАЬННАР

— Ма дарра аьлча, тахан тха промышленнийкашта юкъе тайп - тайпара хетаРаш дац ЙРГ-ийен Советски Союзан юкъера цхьаьна оагІорахьара торгово - экономически бувзамаш пайдена хиларга диллача, — йоах соца кьаьмаЛ деш волча малхбузенгермански машиностроене Союза арахьарча торговле отдела кулгалхчо Дирк Фрезес. — ХІаьта шийтта шу хьалха, — дагадеха дувц цо. — Москве ФРГ торгово-промышленни выставка оттаьлчул пІехьаГІа цу хана хиннача Малхбузен Германе боахама министра цхьа мехка юкъерча торговле объем 10 миллиард малхбузенгермански маркага кхаьа йийр йо даьш я аьнна предложени енача хана цунах пІехьоптимист е кхьместтел утопист мара кхьча тайпара алацар. Тахан торговле реальни объем цу хана хиннтачул а шоза йоккхаГІа я. ФРГ машиностроене продукци эцара соахка ялхаГІа моттиг лаьЛар Советски Союзо. Аестрин Швейцарин санна йола цун традиционни партнераш ТІехьашна а кхийса. Оаха денсий санна, шийна ниЙса ца кхы цхьаьхха доаца экономически бувзамаш деГІадахкара масал санна ЛоарХІ из. Малдбузенгермански машиностроене Союза чуйода ФРГ кхо эзар гаРта промышленни фирма, ХІаьта ма дарра аьлча, Малхбузен Ґвроце метте, дерригча дуьнеи тІа а цу тайпарча эгтара йоккхаГІойла объединенеех цаГІ а я из. Цун ахаелсоВгІа бола членаш — шера цин миллион маркагара 55 миллион маркага кхоачаш шера оборот а йолаш йола юкъера фирмаш. Цунца я, масала, «Крупп» яхар санна йола индустриальни гиганташ а. Лоацца аьлча, малхбузенгермански машиностроене Союз — ФДМА — ФРГ хІанзарча промышленноста юхь я.

Со Франкфурт-на-Майнерча ФДМА штаб-квартире ваХара ихьаьхха БаЬхьаЛ а да. ШоаЙ хана, ФРГ боахама министрества экспертаца цу союза, оалаш ма дарра, «ПІавигар» со. Цун масадга хьсаЛца, йоаГІар цар, шаьра гуш я вай мехкашта юкъерча, экономически бувзамий динамика Союза; ДІахийтта ДІаЛ ЛиЛаТа КъулбЕсЬе хьаЛаЛца латтача эскаршащарча израильски лейтенанта Даниэль Пинтос чІоагІа йийтта а йийтта садиЛца вИЬ ЛиЛаиеи верах. Из ГІулаьх кхьЛеттеЛ ниесеете а дийца доллаиЛехьа. эгтара кІезигаГІа бола бекх мара ца беш дитад.

ЦхьаЛ хиннА белгал ца даьнХача далаш, жугатий кагирхой сАнкетаме сионизма идеяшца деЛаьЛаШ кулаш латтиЛта. Из ихочаЬебеШ бола ІарбаШарца тІом тІехьаЛе йоаЛаШ хилар кхетаде боладеннЬ дукхха Иарина ЬЬоца гранДаШаш, цудухьа тайп-тайпара бАхьаЛаШ а уЬттадеШ эскаре ца САха ГІерт уж, ЬоХхера а ЛаР ЛерХІ «ЬеЛна турпал хуЛаЛ, дийна а воЛиЛ зовза хилар дИкагІа». Эскаре дуВ БаА ца туГаШ ЛийнАча цхьаЛ израильски ЬІаМигАча сВто ЬьинаД: «Эскар эш ЛІаРа паччаЬаЛхЬенна мохк лорбАра — цунна со духьаЛа ваш. ЦхьаЬаЬьда ваЙ эскара приьаз тел оанхарий ГІулаьхаш чИчхаХа. ХІаьта сога дув БаА йоах, гера доаца ньХа ший лаьттаШкара ДІа а лелхАаЬ. Цар ЦІеношА доагаДерда, аьнна...».

Эскаре ца БахарА молларІа а БахьаЛаш лех кагийча нахеи мехкарашеи, мехкара ДІаУх — кьЛча мехкий дешара за веденнЬа деш, «ЛоацЬча хана» гаРтара нах БоДча хьсаЛшаЛІа ух. МоллагІа БаЬьаЛ а дьЬоХа кьЛча мехкашца ДІаБхьаШ ИЬраИЛе юхаБаГІаЛ.

Израильски кагирхошТа юкъе ЬьаЛхуШ доагІа, сионистеи хаРцаЬарча политикА дуХьаЛа доЛа УнахЛеиа ньЛаш. 70 цкрашца студентаШ школашТ ЛистеЬьхарашн ВІашаГІхийтаЛ «Нимрод» (йоЛаш йолча надстройкАна ДУ-ЬьаЛаш кагирхой) яхача организацие. ЮхьаЛаша школашца ЛаРча ДеЛца программашТа КритИка ЬрЦа чакхБоЛар нар БоЛх. ТІаьЛаЛа студентаШ ЛА БаЬЛар ергрАча сионистеи ДеЛаРа системАна. СионистеИ култаЛхой агрессиаеи ньЛаьЛа ДуЛаЛца ДеррАГІа ЬьоЛаеи ЛаЛТеЛца ЛА ЛиЛ — Израиль кагирхой Коммунистически соЛа. Израиль КомПарте хьаЛхЛенца хьиннаРе кьовсАМ ЛоаттаЛбу цо Тель-Авива экспаНсИонистеи политИнАна духьаЛа, гаРга-малхбоаЛера ГІулаьх йийца кьоаСтаЛара тІехьа. ТІехьаЛ ХІаьнА ЛаЛ кагирхой ньЛеХх мехА шерЛуш боаГІача тІема духьаЛарча боЛАМА «ЛаДаньХА ЛИнаеен ЬоЛгАнЛКи бІеХа ГІулаьхаш ЛоЛгАнЛКи» ЛаЛТеЛ — из лозунг дуьккхА кагийча нахеи мехкарийн ваХара программА я хетадь да.

СУРТА ТІА: выставке лаТТа «ВЕГА» яхача советски космически станце копи.

Г. АНИЧКИНАЙ сурт. ТАСС.

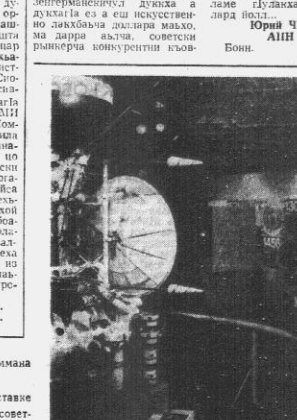

Виктор БЛЩКИН. (АПН).

ІИЛМАНХО А ГРАЖДАНИН А

Оздоев Іаддаразкъий ИбрахІам ваъ ІІхьилектьовгий - Юртэ (Наьсарен райове) гІаллІай ньева деаза. Сихха чакъдаьлар меца, берзанна когий берал. Октябрьский революце овлангара денз хийцар гІаллІай кІаьнка нхел. Даям цун дег чу дисад революце, гражданский тІема шерашъ, коллективизаци, яггара хьалхара ликбезаш.

ГІаллІашкахьа Советски Іьадал чІоагІденначул тІехьаргІа ИбрахІама хьинаре дакъа лоац ший халкъа юкъе социальни культурни эргалонаш эра лерински идеяш чакхйоахаьра. Знанешта чІоагІга тІаьхкъушъ вар эІамсар. 1923 шера Барсуки хьайийлларг юртбоахама лостам а болаш йола хІинзарчу интернатий хьисапера школа. Цу школе деша діаотта нраз хилар Н. А. Оздоева. Боарам боацаш дар цун гІадвазар. Кхоачаш хиннадар дуккха хьалтаГІа денз цунна дагадьалгар — деша віаШтіехьаьлар цар. ТІавнйрзза Іилман юхьигаш Іомае воладу ИбрахІам. БорхІ шера школа пхе шера чакхйоахъ цо. Из школа чакхьхьаьчул тІехьаГІа ший знанеш кІоаргье лоархІ ИбрахІама, тІаьхкъ — Владикавказе а вахе, педтехникуме деша отт из. Педтехникуме боннха Іилма - педагогически общественни болх бу И. А. Оздоева. Из хорж комсомола комитета секретаралла а комсомола ГІаллІай обкома бюро членалла а. 1931 шера педтехникум толаме чакхйоаннх Іаддаразкъий ИбрахІама, тІаькха, из дика хкеташ хиларах са кхийна, техникуме болх бе вут.

1932 шера январе парте ГІаллІай обкомон обложи шин шера курсашка Москве ХьожаВу ИбрахІам аспирантуре деша вахаьІта кийчве. Курсаш чаьа а ЯьЛе, аспирантуре деша вода из. И. А. Оздоева нраз хул языкознанех лаьца профессора Н. Ф. Яковлева, историк — А. А. Тахо-годе, педагогика — Е. Н. Медынске, хьажар ешача лекцешка лаДуьгІа. Цу хана віаШтіехьдоал цун «Наьна метта хьехархочун болх» яхача темах лаьца кандидатский диссертаци ЯЛЕ е. Цу хана республике саггота эпаш яр къаман кадраш. Іаддаразкъий ИбрахІама яхетаду, ший мехка юха а вена, бІаьш шераш хьажарІа денз боадоне доаллача ший халкъа цигара арадала новкъостал дар ший денхар долга. Облоно балха хьожаВу из. Юхьхьаца методисталла болх бу цо цига, цу тІехьаГІа динаГІйолча преподавателий опыт Іомаечен дайсоаржаечен педагогически лабораторе директораллА.

1938 шера Наркомпроса указанГІа г. Грозне віаШтіЙолл хьехархой говзал лакхъю институт, цун эгтара хьалхарча директораллА Оздоев Іаддаразкъий ИбрахІам хьожаву.

Школьни Іилма - педагогически балха йоккха опыт йолаш волча И. А. Оздоева шерра діадоладу организационно-методически гІулакхаш. Цо кулгал а деш цу шерашка увттаю юртарча школашта дешара планаш, программаш, гІаллІай метта учебникаш, учебни пособеш. Цу хана эрсий алфавита ларда тІа хьаде лоарХІ гІаллІай метта алфавит. Комиссе віаШтіЙеллар, коНьата кулгалдеш проф. Н. Ф. Яковлев а волаш. Цунна хьехьаьхар И. А. Оздоев а. Цига эггара доккхаГІа дакъа лаьцар цо эрсий алфавита лаДра тІа вайнаьха алфавит оттадечи чІоагІдечен. Массане а късабалдаь тІаийца из алфавит таханалца вайнаьха метто лелдаьлар.

1938 шера денз хьинар чІоагІга айдаде къахьет И. А. Оздоева гІаллІай метта-на школьни учебникий автор хиларах тарра. ХІаьнз школашка Іомадеш долча дІаь учебника автор ва из. Уж цо ца цхьанне е соавтор волаш дакъа а лоацаш яздаь да.

1940 шерА КПСС обкома школьни отдела инструкторалла балха хьожаву И. А. Оздоев. Из шу чакхдоалаш чІоагІга ше дехар а дийн Іилма-школьни институте меттен литературан сектора заведующелла хьожаву из.

1941 шера Сийлахь - боннха Даймехка тІом хьайра. И. А. Оздоев ше дехар а дийн фронте вода. Ростове политрукий лоацца курсаш чакхйоаз цо. Цул тІехьаГІа тІом беча эскаре хьожаву из батарея комиссараллА. 1946 шера Советски Эскарера демобилизаци а хинна цІавеначул тІехьаГІа Казахстане хьехархоаца балха вода из. 1957 шера гІаллІай метта спеціалист хиларах тарра цигара хьалвех И. А.Оздоев, хІаьта цу хана денз Нохч-ГІаллІай Іилма - тохкма институте болх беш а ва.

Хьалхарча денношка денз ДІаболабу ИбрахІама боннха Іилман, Іилма-педагогически болх. Хьинаре дакъа лоац по ГІаллІай метта учебникаш оттадечи, кхаьметта — эрсий-нохчий-гІаллІай словараш оттадеча. Кхаьча Іилманхоца соавтор а волаш арахец цо терминологически словарь. 1961 шера цо юкъарчал доацаш дакъа а лоацаш юха а арахец орфографически словарь. Цу хана боагІаш ба цун гІаллІай метта синтаксиса дакъа лаьцаш. Цо хана боагІаш ба цун гІаллІай метта синтаксис, морфологи, фонетика Іомаеранта. 1961 шера педучилищашта лаьрхІа учебник арахец И. А. Оздоева, хІаьта из масеХхаьза арадаьнна. Іилманхочун тохкамхочун биографена къаьстта лоарХІаме хилар 1960 шу. Цу шера Москве «Эрсий мотт» яхача издательства И. А. Оздоев автор а волаш арахец боннха болх — «Эрсий - гІаллІай словарь». Из аралаРах боннха событи хилар гІаллІай культурни вахаре. Из словарь Нохч-ГІаллІайчен юкъерчен лаХхерчен школай преподавателлашта, студенташта, дешархошта, переводчикашта, непайоавзон, радио, телевиденне болХлоштА лаьрхІа да. Эрсий - гІаллІай словарь эпаш да нахки меттай специалистаШта.

Дуккха низи нхаьхьгаьни ДІател Іаддаразкъий ИбрахІама гІаллІай йоазон мотт Іомабара, орфографи кийчвара, гІаллІай алфавит эргадоахаш тоадара. Творчески бухьаьнна воацаш цо Москвах, Тбилисе, Нальчик, Махачкала, Ордженикидзе Іилманхошца.

ХІанз «ГІаллІай - эрсий словарь» оттадара болХ беш ва Іаддаразкъий ИбрахІам. Балха тІара вала а йоацаш ше воллаше а , дуккха общественни педагогически гІулакхаш ду цо. Дуккхача шерашка института партийни организацена керте лаьттаР ва.

Нохч - ГІаллІай историе, метта, литература Іилма - тохкама института меттай сектора заведующи волаш мах баь варгвоацаш доккха новкъостал даьд цо Іилман болХлоштен аспирантаШте цар теоретически кхетам лаьхбара. Дуккхача шерашка ГІаллІай мотт хьехаш хиннав из Нохч - ГІаллІай пединституте. ХІанз а ва из толаме Іилмани Іилма - педагогически болх беш. Каст - каста Іилман доклАдаш еш а лекцеш ешаш а хул из хьехархой говзал лакхъеча республикански курсашца хьехархой аудиторьча хьалхашка.

80 ду даьнна вале а. Іаддаразкъий ИбрахІам хьалхаГІа а саина тІаХ аьнна, хьинар ролаш ва. Хламанна віалла а вицлуш вац, тамашийна духха бу болх. Къонача Іилманхошца, хьаьнала къаьхьагаи общественни вахаре хьинаре дакъа лаьцаран боннха хьонхаМ а хинна діаьтав из.

И. А. Оздоева даьча ГІулакхий лаьнкха мах баьб. СССР Лакхехьарча Совета УказаГІа «За доблестный труд» яха медаль еннай цунна. Цунна еннай «Ветеран труда» яха, фашистски Германи эца а ив Котало ЯьнкХа 40 шу дизара сийна арахийца медалаш. Нохч - ГІаллІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума СЕнна грамота.

О. ЧАПАНОВ,
филологически Іилмай кандидат.

СПОРТИВНИ НОХЧ-ГІАЛЛГІАЙЧЕ

ХОАМАШ

Йиц ма ялийта традицеш

Куйбышеве дІайолаеннай маІача наьха волейбольни командай зональни яхьаш. РСФСР-ца спартакиада чотах я уж.

Вай команда латт «Автомобилистен» ДЮСШ-ан спортсменех. Хьалхарча шин дийнаьха дийз ловзар хилар вай волейболисташа дакъа лоацаш. 3:1 счет йолаш ошабир цар Краснодарен Белгородан спортсменаш. Счет 3:0 йолаш котьыллар вай комендо да волгоградашца лайзаче хана.

Ростовчаношца счет 3:2 йолаш эшайр вай команда. Из тІехьхьара ловзар вай аьтуув боацаш чакхдаьнначеда а, вай коллектив финале кхачарга дог даха йиш йолаш да.

* * *

Российски Федерацие «Іьаьсти — гуйре» яха футбольни турнир дІайолаеннай кагирхошта юкъе. 1969 шерара болча вай спортсменаша счет 6:0 йолаш эшайр Астраханерга «Волгарь». Счет 3:1 йолаш 1971 шерарча вай спортсменаша эшайр Пятигорскерга «Машук».

Турнир дІахойдеш я.

* * *

ДІадодаш да республике могашал чІоагІеш адара спортивни кІира. «Динамо» яхача стадионе адара яьхьаш дІайихьар Ленински районе 14 школашкара 480 денз-ларчо. ХІара классо 6 сачах латта команда оттайир. ИнІигаш 1 километри кІаьнкаш 2 километри цаг.

Школашта юкъе хьалхара моттиг яьккхар № 58 йолча юкъерчу школа коллективо. Аланза далац, спортивни, физкультурни гІулакхаш дІа оттадаьд цу школе хьехархочо Н. Ф. Стасенковас.

ШоллагІа моттиг яьккхар № 32 йолча школа командас. ХьалхагІа цу тайпара тоТамаш даьхьадац цо. Гуш да, школе боКъонца теркам тІабахйтаР спортивни балха.

КхоалагІа моттиг № 22 йолча школага кхаьчар.

ИнІигашта юкъе эггара сихагІа едар яхьлагІча классе дешархо УК Багаева. КІаьнкашта юкъе толам баьккхар № 41 йолча школа дешархочо В. Дубинина. Яхьашка даьна лаьмарш кастта юха арабоБрга Ергиргозиин адара ди дезде.

Т. СОКОЛОВА.

Хозлуши тоалуши йоагІа Малгобек. Город кхы а йоккхагІа хурГьа хьатІадоагІаЧа шерашка. Нах дуттагІа ме хул тІаьккхийна. Из ГІаллІай терко ГІаьлхийта еза социальнокультурни, спортивни ГІиншловаШ найдашин хьаьнз Мишта латт цу тайпара ГІулакх городе?

Малгобеке стадион йолаш я. Ала дезаш да, городе цІ1 мара йоаца спортивни ГІиншло из йолта. Дицденнадац цигарча наха 10 — 15 шу ЬьаьхХа мишта саьхьарда-ме хулар уьхаза. Тайп-тайпарна спортивни ГІиншлаШ віаШаГІетталора уьхаза спортсменаш дарга хьажа баьхьхараш.

Городе дика футбольни, волейбольни, теннисни хьомандаш яр. Каст-каста го йиш яр стадионе цу хана партре горюма а горнсполома а болхлоЬ.

Республике дика йовзаш яр Малгобекера футбольни команда. Городерча шоай новкъосташа тІехьаБуСаш баьдар юхеухачча юртташка-ра футболисташ. Кхьаьста дика команда яр ИнарКъе. Йоккха спортивни говзал гойтар С. Картозева, М. Гостиева, Г. Яндиева, С. Котиева, хьхьчар. СоагІачча а Долакова а яр дика футбольни коллективаш.

ХІанз ма дагГара тІечІагІ цхьа футбольни команда віаШаГІтоха магал районе.

№ 19 йолча юкъерчу школе физкультура хьехьаш йолча хьехархочо А. Алиева йоаз:

— ВіаШаГІтоха еза тренерни совет, къоначоца спортивни болх дикагІа бергболаш.

Бакъва из. Даьсса хабаРаш а ца дувцаш, болх бе беза. Дика спортивни масал лаха гаьна вахА а везиг. Из да № 18 йолча юкъерча школе. Уьхаза боц бен йолча хьехархочо И. Федюшкина тайп-тайпара ха йолча бергй йолчарна йоманДаш віаШаГІтехай. Районе а республике а толамаш доах цар. «Факел» яха бе-рий коллектив віаШаГІтехай Р. Кидирова. Районе мел хулаш яьхьашка ГІаьнна лоацаш хул А. Гандалоева, З. Батьяжева хьехаш дона № 19, № 7 йолча юкъерча школай дешархой. Вайна гучча бесса, спортивни болх школашка кІезаГ-дуьхьа бу.

Безам хилча, дуьхьа ХІама хьаде йиш я «Ленина байраг» яхача газето хьожаВ приз яьккхара хІара шера воЛейбольни яьхьаш хул Малгобеке. БоКъонца дола цІей хул цох спорт еаРашта. Уьхаза даьхьа доацаш хул производственни коллективай, организацей, школай волейбольни командаш.

Массанаьха мо дуьхьа ба Малгобеке шахматисташ я. ДІадахьа ІаЙ а йоккхаГІа учебникаш дохка тика хьхьчаьха ДІачу а йиьхьа, мукъаьдаьннача цІагІа шахматни клуб ергІа, ваьнна, хьаьнаьа арадаьлар городе. Цох боккха кхаьхинабар наха. Шахматисташ кІезига бац йисар шахматни, волейбольни турнирш.

Цхьабаьдда, футбольни фи-налан хилар. МУТ-а футболисташа шоай хур дир ИнарКъера команда эшаь гІерташ. 4 бурГац чутехар цар юртарча спортсменай наьрашка, хІаьта ца ваьш 6 чувствие. ГІоагІе теркам тІаьзза яьхьаш хаьа тоам беш ваьнна.

А. ЯНДИЕВ.

ДОГІА А НОВКЪА ХИЛАНЗАР

Сентябре хьалхарча деношка Малгобеке Серго цІерагІча стадионе шахматех, волейболех, футболах яьхьаш дІаяхьа лаьрхІадар.

Къаьхьегама коллективаш № 18 йолча школа футболисташ бар яьхьашка деньа лоацаш.

Ахринале лайзар транспортникашн «ежедаьГтархой. Уьхаза а МУТТ котьыллар.

ГІоагІе техача догІо ерриига яьхьаш совцаеиир. Йистеллазе команден № 18 школа коллективн. Счет 3:2 йолаш котьыллар ИнарКъера спортсменаш. Цуо ГІеьаьГІа МУТТ-а футболисташа эшаьйр «Алханчуртский» совхозе спортсменаш.

Ахринале лайзар транспортникашн «ежедаьГтархой. Уьхаза а МУТТ котьыллар.

ГІоагІе техача догІо ерриига яьхьаш совцаеиир. Йистеллазе

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — Белорусски ССР профтехобразование художественни коллективай выступленни.
8.55 — «Художникиех дола дуцадарг», РСФСР- хьалха художникий В. Загонин.
9.25 — «Керта тІера городе». Художественни телефильм. 4-гІа серия.
10.40 — «Хьерзи боаца болам».
11.10 — СССР-ца болгарски художественни кхоллама фестиваль.
12.10 — «Дезаьи шиоЛем». Телекурнал.
12.40 — «Музыкни поэзии».
13.10 — г. Брянски йиллА 1000 шу дизарга. «Дийна дагалоаттаен» яха документальни телефильм.
13.45 — «Селлаіа» яхача халкъа кхоллаМах йолча телепрограммай VI-гІа Дунен хьалхьашта юкъера фестиваль. «Со иллАнча воІ а ва, дика иллИ оаллчун йиний воІ а ва» (Португалий).
14.15 — Кхоана — хьун болхлой Ди. Хьунн, целлюлозно-кажатен хьучаьхйоахачен «Промышленность» министра М. Й. Бусьагина къаьнаьл.
14.30 — «Кердаьрашъ».
14.45 — «Кутузов», Художественни фильм (1943).
16.30 — «Кердаьрашъ».
16.40 — Политически обозревателя А. З. Мазуренной къаьнаьл.
17.10 — «Дийнача хІамай дуьнен тІа».
18.05 — «Содружество». Телекурнал.
18.40 — «Кердаьрашъ».
18.45 — «Хи пелаг». Художественни телефильм. 1-гІен, 2-гІен серия. Перерыв йолча кхана (19.50) — Шахматех йола дуьнен чемпионат. Информационни выпуск.
21.00 — «Ха».
21.35 — Хоккейх йола дуьнен хьалхьашта юкъера віаШаГІхьтар. СССР — СССР сборни. 2-гІен 3-гІен ханачІ. Чехословакера передача.
22.35 — Шахматех йола дуьнен чемпионат. Информационни выпуск.
23.10 — Баскетболах йола Европа чемпионат. Кхаьнах. Финальни группа командай матч. Италера передача.
23.50 — «Кердаьрашъ».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранера гимнастика.
8.15 — «Могаш хила безам балех».
8.30 — «Вай бен».
9.00 — «Іуйранера почта» яха музыкальни передача.
9.30 — Хьун болхлой Денга. Документальни фильмашъ: «Заповедь», «Днепропетровскдрев» яхача объединенне Балха мотТигаштА пІ1 аттестаціи», «УстьКилимски леспромышленни комплекс».
10.05 — «Арам Хачатурян — художникий, гражданин» яхача 4-сери йолча документальни телефильма премьера. 1-гІа серИ (Ереван).
11.10 — Ставропольски телевиденни программа.
12.25 — В. Врублевскан. «Кафедра». Телеспектакль.
14.45 — «Путешественниний клуб».
15.45 — «Дунен хьалхьашта юкъера обозрени».
16.00 — Нана оаЛ Дино Борна (Индерландаш).
16.25 — Мультфильмашъ. «Ахна долча хьоашаЛгІа», «Вай къоалам».
16.37 — «Нохч-ГІаллІайчен нІирах».
17.05 — Хьун болхлой Денга. «Іалаьма доттагІий клуб».
17.35 — Фильм.
17.40 — Коммунистаща гІа нийсбеш. ТІемен къьхьегаме интервиаца Г. П. Турлинаьнна нагирхой віаШаГІехетар.
18.05 — «Малхаьн куга шин километр». Грозненсин телевиденне студе телефильм.
18.15 — «Обсуждение бакн бу».
18.30 — «Атеист» (нохчий меттаЛ).
18.45 — «Массанаьта йола стадиони».
19.15 — «МогаШе».
20.00 — «Бийса дагьььала хийца шуо, Берашъ».
20.15 — «Халиса мукъаьмаШ».
20.30 — Мотоспортех йола Европа чемпионат. ЧССР-ера передача.
21.00 — «Ха».
21.35 — Художественни фильм.

РАДИО

14 СЕНТЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттаЛа).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттаЛа).
6.50 — Керда хоамаш (гІаллІай меттаЛа).
6.55 — Хьанаш. Хаоттам (эрсий меттаЛа).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» яхача республикански газета обзор.
8.23 — «Сердало» яхача республикански газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттаЛа).
8.33 — Передачай программа (гІаллІай меттаЛа).
8.35 — «Іа йойташ сиха чуэца свежаш» (нохчий меттаЛа).
10.15 — «Вай лоаЛахой болчаьа» (гІаллІай меттаЛа).
10.30 — «Реклама» (эрсий меттаЛа).
11.00 — «Пьонал» (эрсий меттаЛа).
11.30 — Литературни нохчГІаллІайче (эрсий меттаЛа).
12.40 — Концерт (гІаллІай меттаЛа).
13.00 — ПарторгАнизацешкара отчеташ а хоржамаш а (нохчий меттаЛа).
15.15 — Юрта боахама къьхьегамкоштА йола дешарий программа (эрсий меттаЛа).
16.00 — «Кавказ Іуйре» яха радиожурнал (эрсий меттаЛа).
17.15 — «Ашарий почта» (гІаллІай меттаЛа).

УКВ

17.00 — «Юность» яхача радиостанцин. Интересни клубий яха сайраиарга программа.
18.00 — «Талантий дуьхьа бесаш» яхача цикладарг.

15 СЕНТЯБРЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» яхача республикански газета обзор.
7.23 — «Ленинан новкъа» яхача республикански газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттаЛа).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттаЛа).
7.35 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттаЛа).
8.25 — «Шоана дуьхьаза ашарашъ» (эрсий меттаЛа).
11.20 — Хьун болхлой Денга хеталъ деззча ден программа (эрсий меттаЛа).
15.15 — Къьхьегамга хьежжа сийле я (нохчий меттаЛа).
16.00 — «Школьни глобуса» (эрсий меттаЛа).
16.30 — «Хьона тІехьаьа» (нохчий меттаЛа).
18.00 — Иллеца доттагІан дарашта дола концерт (нохчий меттаЛа).

УКВ

18.00 — Шнейдер. Крановерчи Вавельски гІала чу ашарий экспромт.
19.00 — Йийий иллеш.

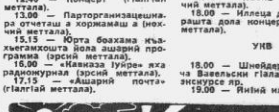

Тахан республике Іоллен Грозненс морхаш а йолаш, цхьаьлочча моттигашка догІа а делхаш, малхбузчарга секунде 3—8 метр чІоагІа мух а хьежаш хилен фегара температура бийсина 11—16, дийнахьа 19—24 градус йІоьхаш йолаш хилен тарлу.

Іхьонен ломмеи морхаш а йолаш, кхоьна догІа а делхаш, тайп - тайпарча оагІонашкахьа секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьежаш хилен фегара температура бийсина 11—16, дийнахьа 19—24 градус йІоьхаш йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

МАЛАРА ДУХЬАЛА—ЛИРА КЪОВСАМ

ЗУЛАМЕ СОЦАМ

1985 шера августе Назрановски прокуратуре война предпринятешка, органнаш-цешка малАрцен алкоголизмацен лоаттабеча къьовсамах доЛа законодательство мишта кхочаЬщу хьоашаш тохкам бІаГучадьалар, цу социальни зуламца районе лерттІа къьовсам ца лелабеЬта.

1985 шера 21 июне № 265 а йолаш Назрановски райисполкомо яьчча решенеГІа рейоне чхьаГІарашъ - къарашъ дохка мукъабеннаш продовольственни 20 тиканеш общественни кхачан 5 предприятенен. Царех 6 продовольственни тика «Электроинструмент» яхача завода а заводерен трикотажни фабрикерен болхлойн гуЬлакхера нахи чуГеш йолча общежитие а лалла я.

Корта дохо малАрашъ дохкаш йола ГІа Назранера 9-гІа точкаш геттара кІезнЬе езача метте, № 265 йолча шиЙ решенеца Назрановски райисполкомен ешарийла яьЬ 1987 шерага хьачалечьа лаьрхІа чхьаГІар - къарашъ дохка 4 тика яхьы а хьаелла. ХІаьта 1990 шерага кхачалечьа цу тайпара тикаш районе ергІачча юртаташка хьеллаРа болх чакхбаннаш.

МалАрцен алкоголизмацен къовсам дсаттабара райисполкоме віаШаГІеллача комиссе лерттІа ехсачаьндал цу гІулакха шийна тІадехча дехкаран, баьна ший яц, оттадаь комиссе заседанейн протоколаш дан, цудухьа заседанеш йелла ньйна а ха йиш йолаш дац.

Мах бечА сел дукхача точкашта корта бохо малар дохка мукъабаьдаьна барбоБаьнаш бу хинна цига ваьна шийта хьаттача, комиссе председателА Х. Я. Тимурзиевас жоп делар:

— Районе бюджетни план кхочаЬчашъ-ларХІаш, нагаьха санна мах беча организацешца дІан кхочаьщ ца йой. ХІаьта чхьаГІар - къарашъ дохкаш ца хилча, царна из кхочаьшъе магаш.

Из мичча бесса даЬе а, статистикаГІа хьаьнз бесар районе полкома бесхІой. АлхХа 1985 шера хьалхарча 6 бетта вена а волаш общественни моттигашна варах, сага сий доаддеш ладелца доаьеш ГІулакхаш ледадарах Назрановски РОВД воаЬаьЬе 193 car.

Веха а йолаш транспортни средствашъ дехкаш гучаьаьнна 35 водитель бехкнтоьжаьв. Наркологически кабинете тарба де деза дуьхьа нах ба.

МалАрцен алкоголизмацен къовсам мела лоаттабеча районе предприятеШ а, органнаш-цешка, «Электроинструмент» яхача заводе хІанз а ца цу гІулакха віаШаГІьелла комиссе.

Масала, цхьаьнаьха общественни тайдана кІаьта ца хьегаш хинна Іаьлий - Юртара Х. Л. Оздоев хадданза корта бохо малар мелаш хиннав, ишшта менна веха а волаш, уьх шеЬ 27 шиЙ-гаг вийнаа но.

Алкоголизмана дуьхьАра пропагандаца дуьзаденна районе чакхдоаха гІулакхаш таханарча хана ДІадехарашна хьежка дац.

М. ХАМАТХАНОВ,
Назрановски районе прокурора помощник.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-85-07; бехнтокъаьна секретаре — 2-84-68; отделий: партийни хьахара — 2-54-04; промышленностен транспортеа — 2-65-01; юрта боахамн — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-65-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-65-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттен деношка

СФ05257. «Грозненский рабочий» издательства типографии, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4183.